Після битви при Клонтарфі, де норвежці були розбиті, Великий Король звернувся до поета і сказав йому:

— Самі славні подвиги тьмяніють, якщо вони не відображені в словах. Я хочу, щоб ти оспівав мені хвалу і прославив мою перемогу. Я буду Енеєм, ти станеш моїм Вергілієм. Нам під силу ти впоратися з моїм задумом, який дасть нам безсмертя?

— О, так, Король, — відповів поет. — Я оллам. Дванадцять зим я вивчав мистецтво метрики. Я знаю на пам'ять триста шістдесят сюжетів, які лежать в основі справжньої поезії. В струнах моєї арфи укладені Ольстерський і мунстерскій цикли саг. Мені відомі способи, як вживати найстародавніші слова і розгорнуті метафори. Я пізнав складні структури, які зберігають наше мистецтво від зазіхань черні. Я можу оспівати любов, викрадення коней, морські плавання, битви. Мені відомі легендарні предки всіх королівських будинків Ірландії. Мені відкриті властивості трав, астрологія, математика і канонічне право. При великій кількості людей я здобув перемогу над своїми суперниками. Я досвідчений в заклятого, які наводять на шкіру хвороби, аж до прокази. Я володію мечем і довів це в твоєму битві. Лише одного я не відчув: радості отримати від тебе дар.

Король, якого довгі промови втомлювали, сказав з полегшенням:

— Вона має бути тобі. Сьогодні мені сказали, що в Англії вже чути солов'їні пісні. Коли пройдуть дощі і снігу, коли знову прилетить соловей з південних земель, ти прочитаєш мені свою хвалебну пісню в присутності двору і Колегії Поетів. Я даю тобі цілий рік. Ти можеш довести до досконалості кожну букву і кожне слово. Нагорода, як я вже сказав, буде гідна і моїх королівських звичаїв, і твоїх натхненних праць.

— Король, найкраща нагорода — споглядати тебе, — відповів поет, який не переставав бути царедворцем.

Він вклонився і вийшов, вже починаючи смутно передчувати вірш.

Пройшов рік, ознаменований мором і бунтами, і поет представив свою хвалебну пісню. Він читав її твердо і розмірено, не заглядаючи в рукопис. Король схвально кивав головою. Всі повторювали його жест, навіть ті, хто юрмився в дверях і не міг розібрати ні слова.

Нарешті Король заговорив:

— Я приймаю твій труд. Це ще одна перемога. Ти повідомив кожному слову його справжнє значення, а кожне іменник супроводжував епітетом, який йому надавали перші поети. У всій пісні немає жодного способу, який би не використали давні. Битва — чудовий килим з воїнів, а кров — вода меча. У моря — свій бог, а по хмарах видно майбутнє. Ти майстерно впорався з римами, алітерації, асонансами, довгими і короткими звуками, хитросплетіннями наукового риторики, майстерним чергуванням розмірів. Якби раптом — omen absit — вся ірландська література загинула, її можна було б відновити без втрат по твоїй пісні. Тридцяти переписувачам буде наказано переписати її по дванадцять разів. — Він помовчав і продовжив: — Все чудово, однак нічого не сталося. Кров не побігла по жилах швидше. Рука не потягнулася до цибулі. Чи не втік рум'янець зі щік. Чи не пролунав бойовий клич, зімкнулися ряди, щоб протистояти вікінгам. Через рік ми станемо аплодувати твоєї нової пісні, поет. В знак нашого схвалення прийми це срібне дзеркало.

— Я зрозумів і дякую, — відповів поет.

Світила пройшли по небу своє коло. Знову заспівав соловей в саксонських лісах, і знову з'явився поет зі своїм рукописом, на цей раз меншою, ніж колишня. Він читав написане невпевнено, опускаючи деякі строфи, як ніби не цілком розуміючи або не бажаючи робити їх загальним надбанням. Сторінки були битвою. В їх ратний безладді миготів Бог, єдиний в Трійці, одержимі ірландські язичники і воїни, що

билися через сторіччя на початку Великої Епохи. Мова поеми був не менше незвичайний. Іменник в однині управляло дієсловом у множині. Причини того були несхожі на загальноприйняті. Грубість змінювалася ніжністю. Метафори були випадкові або здавалися такими.

Король обмінявся словами зі знавцями літератури, що оточували його, і вимовив:

— Про твою першу пісню можна було сказати, що вона щаслива підсумок всіх тих часів, коли в Ірландії складали легенди. Ця — перевершує всі існувало раніше і знищує його. Вона вражає, дивує, сліпить. Не знає недостойні її, а знавці — ще менше. Єдиний екземпляр буде зберігатися в мармуровому скриньці. Але від поета, який створив настільки великий труд, можна чекати ще більшого. — Він додав з посмішкою: — Ми герої легенди, а в легендах, пам'ятається, головне число — три.

Поет пробурмотів:

— Три чарівних дару, триразові повтори і, зрозуміло, Трійця.

Король продовжував:

— В заставу мою прихильність візьми цю золоту маску.

— Приймаю і дякую, — відповів поет.

Пройшов рік. Варта біля воріт палацу зауважила, що поет не приніс рукописи. У подиві розглядав його Король: він був зовсім іншим. Щось інше, не на часі, залишило слід на його обличчі, змінило риси. Погляд здавався спрямованим вдалину або незрячим. Поет звернувся до Короля з проханням про розмову наодинці.

Придворні покинули зал.

— Написав ти пісню? — запитав Король.

— Написав, — гірко відповів поет. — Краще б Господь наш Ісус Христос не дав мені на це сил.

— Можеш прочитати?

— Не смію.

— Зберися з духом, — підбадьорив його Король.

Поет прочитав вірш. Воно складалося з одного рядка. Поет читав без наснаги, однак і для нього самого, і для Короля вірш прозвучав чи то молитвою, чи то богохульством. Король був уражений не менше поета. Вони глянули один на одного, обличчя їх покрила блідість.

— У молоді роки, — сказав Король, — я зробив плавання на захід. На одному з островів я бачив срібних хортів, які заганяли на смерть золотих кабанів. На іншому ми тамували голод пахощами чудових яблук. Ще на одному я бачив вогненні стіни. А на найдальшому з неба вигнутою аркою стікала річка, по водах якої пливли риби і кораблі. Це були чудеса, але вони непорівнянні з твоїм віршем, яке дивним чином укладає чудеса в собі. Яким чаклунством вдалося тобі досягти цього?

— Одного разу я прокинувся на світанку, — відповів поет, — повторюючи слова, які не відразу зрозумів. Це і був вірш. Я відчував, що роблю гріх, якому немає прощення.

— Те, що ми з тобою обидва відчули, — тихо сказав Король, — відомо як Прекрасне і заборонене для людей. Настала пора розплати. Я подарував тобі дзеркало і золоту маску; ось третій, останній, дар.

І він вклав поету в праву руку кинджал.

Про поета відомо, що він позбавив себе життя, як тільки покинув палац, про Короля — що він залишив своє царство і став жебраком, поневірявся по дорогах Ірландії, і що він ні разу не повторив вірші.